

Tekenen in de Tijd 103

11-17 juli 2021

Dinsdag 7 juli werd misdaadjournalist Peter R. de Vries neergeschoten in Amsterdam. Erik Borgman staat stil bij wat dit blijkt los te maken en vraagt zich af waar dat vandaan komt. We voelen ons machteloos en wij verlangen naar een beschermer. De Vries krijgt die rol.

Ik heb er geen gevoel voor en dat beschouw ik als een gebrek. Sinds Peter Rudolf de Vries afgelopen dinsdag werd neergeschoten en zowel bekende als onbekende Nederlanders van allerlei soort en slag hem om het hardst prijzen, vraag ik mij af wat zij zien dat mij blijkbaar ontgaat. Ik zie een man die is neergeschoten, op klaarlichte dag, iets dat nooit mag gebeuren. Omdat het gaat om een journalist zie ik de poging hem te vermoorden als doelbewuste aanslag op de rechtstaat door de georganiseerde misdaad. Wat meer inzoomend zie ik een man die gevaarlijk werk deed en zich niet heeft laten intimideren, die met verve zijn onverschrokkenheid toonde. Maar wat ik niet zie, is iemand die haast in zijn eentje de georganiseerde misdaad zou bestrijden en slachtoffers bijstaat. Ik zie geen ridder zonder vrees of blaam, geen Robin Hood die nu vecht voor zijn leven zoals hij zijn hele leven voor anderen heeft gevochten, zoals het meerdere keren werd geformuleerd door mensen die bloemen en briefjes kwamen neerleggen op de plaats van de misdaad. Iemand die ons blijkbaar herinnert aan betere tijden.

Nu ben ik ook niet erg positief over de huidige tijd. Ik zie veel gebrek aan leiderschap, veel onvermogen om werkelijk verantwoordelijkheid te voelen voor het lot van anderen en die verantwoordelijkheid ook te nemen. Maar ik had niet door dat zoveel mensen Peter R. de Vries beschouwen als iemand die wel verantwoordelijkheid neemt en wel leiderschap toont. Dat beschouwt De Vries duidelijk als zijn missie. Natuurlijk maakt hij daarbij goed gebruik van de media en heeft hij slim een naam en een reputatie weten op te bouwen, maar ik heb geen aanwijzingen dat De Vries zelf niet in zijn eigen missie zou geloven.

In 2005 richtte De Vries de Partij voor Rechtvaardigheid, Daadkracht en Vooruitgang op, waarvan de afkorting natuurlijk niet toevallig gelijk was aan zijn initialen: PRDV. Hij deed dat samen met oud-politiewoordvoerder Klaas Wilting en politiek avonturier Jan Nagel. Het project bloedde uiteindelijk dood, maar de partijnaam vat goed samen waar De Vries voor staat: rechtvaardigheid, daadkracht en vooruitgang. Recht door zee, onkreukbaar – dat soort woorden. Eerlijkheid en mannelijkheid naar jaren vijftig-snit. En wat wij onszelf ook wijsmaken, aan een dergelijke mannelijke beschermer blijken heel veel mensen heel veel behoefte te hebben.

Velen hebben het gevoel dat hun leven onderworpen is aan krachten die zij niet overzien en waartegen zij niet opgewassen zijn. Dat is ook zo, natuurlijk, en het is nooit anders geweest, maar het is een angstaanjagende gedachte als je daarvoor dacht de wereld wel een beetje te begrijpen en te kunnen aanwijzen wat goed is en wat kwaad. Spectaculaire vormen van misdaad geven het vage gevoel van vervreemding en bedreiging een concrete rechtvaardiging. De strijd tegen deze vormen van misdaad verschijnt vervolgens gemakkelijk als een heroïsche strijd tegen de moloch van de mondialisering en elke overwinning op de misdaad als een overwinning op haar schijnbaar onstuitbare kracht. Blijkbaar staan er nog altijd mensen pal voor recht en gerechtigheid en loont dat ook: steeds weer wordt De

Vries' vasthoudendheid geroemd en het feit dat dit heeft geleid tot het oplossen van verschillende zaken die de politie had opgegeven.

Natuurlijk is Peter R. de Vries de Messias niet. Dat lijkt hij zelf ook goed te beseffen: veel minder dan andere bekende Nederlanders geeft hij de indruk zichzelf als het centrum van de wereld te beschouwen. Zijn wereldbeeld is ook niet dat van een populistische verdediger van *law and order*. In 2015, toen wij volgens velen in Nederland een acute vluchtelingen crisis hadden en de roep om hen koste wat kost tegen te houden steeds luider opklonk, schreef De Vries een artikel waarin hij zijn respect en bewondering voor vluchtelingen uitsprak. Hij maakte duidelijk zich te schamen voor de manier waarop er vaak over vluchtelingen werd gepraat. Het artikel, dat nog altijd is terug te lezen op de website van Peter R. de Vries – zie: <https://www.peterrdevries.nl/nl/respect-bewondering-voor-vluchteling.html> – eindigt als volgt:

Wat mij betreft hoeven [vluchtelingen] nooit te schuilen, zich te verbergen of te schamen. Nee, zij kunnen fier, met opgeheven hoofd over straat. Want wat zij hebben gepresteerd, wat zij hebben getrotseerd, wat zij hebben opgeofferd is meer dan de meesten van ons zouden kunnen of zouden durven. En dat mogen we ons wel eens wat meer realiseren.

Opnieuw de echte mannen-stoerheid van de jaren vijftig, maar gevonden op een plaats waar anderen die meestal niet vinden.

De Vries is de Messias niet. Dan hoeft ook niet, want de Messias is al gekomen. De Vries probeert op zijn manier wel het goede te doen. Er zijn kerken opengesteld om voor hem een kaarsje op te steken en voor hem te bidden. Dat is opmerkelijk, maar gaat wat mij betreft wel erg ver en lijkt mij ook niet nodig: overal in Nederland bieden kerken en kapellen altijd de mogelijkheid om een kaarsje op te steken voor wie dat maar zou kunnen gebruiken. Daar hoort Peter R. de Vries en zijn familie zeker bij, samen met alle mensen die het gevoel hebben dat de aanslag op hem ook een beetje tegen hen is gericht. Moge God zich over ons ontfermen!

Erik Borgman, leken dominicaan
voorzitter van de programmaraad van het Huis van Dominicus